

De nya medaljörerna

Vid årsmötet i Thunmanskolan i Knivsta 25 maj 1975 tilldelade Upplands fornminnesförening sin förtjänstmedalj fru Elsa Lidberg, Kvek, herr Bror Erixon, Tärnsjö och herr Roland de Thorey, Vallentuna.

ELSA LIDBERG

Elsa Lidberg torde vid det här laget vara känd av många, åtminstone av alla de som de sista åren besökt Mor Lottas gård i Kvek eller Kvekgården som den också kallas i närheten av Örsundsbro. Vare sig enstaka besökare eller en skolklass eller en hel grupp intresserade kommit till Kvekgården har Elsa Lidberg funnits till hands och visat och berättat om gården och dess förutvarande ägare Mor Lotta. Hon har gjort det på ett så levande sätt att många, särskilt de yngre, identifierat henne med Mor Lotta själv. För Upplands fornminnesförening, som numera äger Kvekgården, en gårdsanläggning på ursprunglig plats med mangård och fågård från 1700-talets senare del med ofärgade timrade byggnader med halm- och rörtak har Elsa Lidberg varit en ovärderlig tillgång. Det har inte varit fråga om några bestämda öppet-hållandetider så länge som Elsa Lidberg fungerat som Kvekgårdens guide. Men nu orkar hon av åldersskäl inte längre. Många kommer att sakna henne. För sina insatser fick hon som tack Upplands fornminnesförenings förtjänstmedalj.

Elsa Lidberg är född 29 december 1892 i Kvek, i granngården till Mor Lottas gård. Här har hon bott hela sitt liv, hjälpt till med jordbruket och blivit starkt fästad vid bygden, husen och människorna. Hon har upplevt Mor Lotta och har många minnen både av henne och den gård som är så kulturhistoriskt märklig att den bedömts vara av riksintresse och i sinom tid kommer att riksskylltas. Hon var 36 år när Mor Lotta dog, hon minns i vilket dåligt skick gården då var och den restaurering som utfördes på 1930-talet under intendent Nils Ålenius ledning. Med intresse har hon också följt de reparations- och underhållsarbeten, såsom omläggning av byggnadernas tak, ny gärdesgård m. m. som utförts de senaste åren av Upplands fornminnesförening med anslag från Uppsala läns landsting, Enköpings kommun och Kvekfonden. "Jag kan Kvekgården utantill" säger Elsa Lidberg, som tycker att det varit roligt att visa och berätta. "Synd att man börjar bli för gammal att prata" säger hon vidare. Visst är det så, så inspirerat som hon berättat för folk från alla delar i Sverige som besökt Kvekgården.

A-M B

BROR ERIXON

Född 23 maj 1893 i Holm, Nora socken, har jag blivit min födelsebygd trogen hela livet. Efter 6-årig folkskola, senare kompletterad med teknisk skola och åtskilliga korrespondentkurser i olika ämnen, kom jag att ägna mig åt snickaryrket. Redan under skolåren väcktes mitt intresse för den egna bygden och dess traditioner i första hand genom min lärares hembygdsintresse men också genom impulser från hemmet. Min far var en vanlig bonde i ett s. k. burget hem. Då hembygdsrörelsen på 1910-20-talen nådde Nora bildades, på min lärares N. E. Olssons, initiativ Nora sockens hembygds- och fornminnesförening. Jag fick ett brev med uppmaningen "Blif medlem i föreningen!". Jag ansåg detta vara en stor ynnest, jag var ju bara en bondpojke, och skyndade mig därför att betala inträdesavgiften, 10 riksdaler. Så började ett medlemskap i socknens hembygdsförening, som varat i 60 år. I 40 år var jag kassör och i 20 år riksantikvarieämbetets ombud. I föräldrahemmet, som var en släktgård med anor från 1600-talet, fanns en hel del föremål, passande för ett museum, bl. a. en brännvinspanna. Med verklig iver ordnade jag ett särskilt museirum och när sedermera hembygdsgården i Tärnsjö kom till 1926 fördes samlingarna dit. Vid de årligen återkommande 1-maj sammanträdena, då byns bönder samlades och dryftade gemensamma frågor var jag med. Det s. k. byskrinet var alltid på plats, åldermannen vred om nyckeln och öppnade kistan i allas åsyn. Där låg byns arkiv med handlingar, flera hundra år gamla. Det blev upptakten till mitt intresse för gamla papper och arkivhandlingar. Jag fick sedermera löfte att ta hem bykistan till mitt hem; där är den inom parentes sagt än i denna dag efter 50 år. Så började en tid av intensivt arbete. Många av de gamla handlingarna var omöjliga att läsa, de äldsta skrivna med tysk stil. Men i ett s. k. plånboksinlägg fanns det tyska alfabetet i skrivstil och med det som lexikon gick det att tyda skrifterna. Alla de handlingar som Holms byarkiv innehöll tyddes och registrerades, och så följde fortsatt genomgång och tydning av andra byarkiv och flera gårdsarkiv inom Nora socken.

Resultatet av mitt arbete har jag delgivit allmänheten bl. a. i ett antal tidningsartiklar. Jag är helt fångad av min uppgift och efter pensioneringen kommer jag att ägna mig helt åt arkivarbete jämte renovering av antika möbler. Allt är lika intressant, ett rikt och stimulerande arbete, för vilket jag till min stora glädje rönt stor uppskattning och även belönats för av Nora kommun, Västmanlands län och nu senast av Upplands fornminnesförening.

B. E.